సంతాప సభ

మహాకవి పుల్లయ్యగారు మరణించిన వార్త ఊరిలో పాక్కింది.

కార్యదర్శి ఎల్లయ్యగారు మహా కంగారు పడి పోయాడు—ఆ వార్త ఎంతవరకు నిజమా అని.

మహా మహా గొప్పవాళ్లే చచ్చిపోతూంటే, మహాకవి పుల్లయ్య చావక ఏం చేస్తాడు అన్నాడు ఒక విరోధి శ్రోత. మరణం అనేది మహామహా ఆరోగ్యవంతులకే తప్పదు. ఈ పాటికి చని పోయే ఉంటాడు అన్నాడు మందిచ్చే వైద్యుడు.

వైద్యుడిమాట విన్న కార్యదర్శి ఎల్లయ్యగారు తక్షణం సంతాపసభ ఏర్పాట్లు ప్రకటించారు.

మర్నాడు సభ సమయం అరగంట ముందు—

కార్యదర్శి

మరణానికి, మంగళానికి కూడా ఒకే రీతిలో పంచరత్నాలు వ్రాయగల్గిన మహాకవి పుల్లయ్య పోవడం ఎంతలోపం ఈ ఊరికి. ఆ మధ్య రజకుల మహాసభల్లో వ్రాసిన పంచరత్నాలు ఎంత బాగున్నాయి. ! "ఉతుకు ఉతుకు మంచు

పోతుకూచి సాంబశివరావు

నెపుడు'' అన్న పద్యం వహ్వా ! మొన్న మంగలి సంఘం శత దినోత్సవాలు జరిగినపుడో 'క్షౌరమనగ కళ్యాణమే' అన్న పదము ! బ్రహ్మాండంగా ఉంది. ఇంక ఈ ఊళ్లో పెద్దవాళ్లెవరైనా వస్తే పంచరత్నాలు వ్రాసే మొగాడే లేడు. ఆయన ఉండబట్టి ఎన్నిసభలు జరిపించాను. బారసాలకు, సత్యనారాయణ వ్రతానికి, పంచాయతీ ప్రారంభానికి, పంచముడి ఉద్ధరణకు, ఊళ్లో కరణంగారి ఆరోగ్యము చెడినపుడు, మునసబుగారి ఆరోగ్యం బాగుపడినపుడు—ఆయన వ్రాసిన కవితా ఖండికలు ఎలా ఉన్నా ఆయన్ను అందరూ వాడుకున్నవారే ! చివరకు శ్రీనాధుడిలా పరమపదించాడు. ఓరి ! ఇంక అయిదు నిమిషాలే ఉంది. ఇదేమిటే ఇంకా ఎవరూ సభికులైనా రాలేదా? వీధిలో వాళ్ళను కొంచెం లోపలికి రమ్మని బంట్రోతు బలవంతయ్యను తోలిస్తే. . . . . ఒరే పదిమందిని లోపలికి రమ్మను. సభ ప్రారంభిస్తున్నామని చెప్పు. మునసబుగారు పంతులుగారు, డాక్టరుగారు, వక్తలు సరైన కాలానికి ఎవరూ ఏ పనీ చెయ్య రనుకుంటూ ! మరి మనమంతా నిరంకుశులం ! లేకపోతే వేదాంతులం ! అదుగో అరుగో పంతులుగారు దయ చేశారు.

పంతులు

ఈ ఎల్లయ్యగాడికి బుద్ధిలేదు. నిలుచుంటే సభ, కూర్చుంటే సభ అంటాడు. ఎవడైనా చస్తే సభ, పుడితే సభ. రామరామ చస్తున్నా ఈ సభల్లో మాట్లాడలేక. అయినా అన్ని సభల్లో ఏమి క్రొత్తది మాట్లాడటం? అన్ని సభలకూ సరిపోయే ఒక ఉపన్యాసం టేప్ రికార్డు చేయించుకు కూర్చుంటే బాగుంటుంది. ఒకవేళ నే రాలేకపోయినా, అదైనా పంపిచ్చవచ్చు సభకు. నమస్కారం !ఎల్లయ్యగారూ ! మనమేనా ప్రథమం? ఇంకా ఎవరూ రాలేదే? పుల్లయ్యగారిని పుల్లలమీదికెక్కించి భస్మం చేయించడం అయిపోయిందట ! అదృష్టవంతుడు. ఇంద్రసభలో ఆస్థానకవి అయ్యే యోగం పట్టింది ఆయనకు. అక్కడ ఇంద్రుని కళ్ళమీదనో లేక అప్సరసల అందం మీదనో పంచరత్నాలు వ్రాస్తే కాస్త కనకాభిషేకమైనా కురుస్తుంది.

బంట్రోతు బలవంతయ్య

ఈ కార్యదర్శిగారి గోల, రామరామ,భరించడం కష్టం. వీధిలో జనాన్ని లాక్కురమ్మంటాడేంటి ! కనకయ్యగారిని పిలుత్తాంటే ఏదో పరధ్యానంగా మాట్లాడుతూ చుట్ట పీక తీసి తుపుక్కున మీద ఊశాడు. ఆ కోపిష్టి చెలమయ్య చెప్పుతీశాడు —'పోవోయ్, నీ సభా నువ్వూ' అంటూ, పేకముక్కలు లెక్కపెట్టుకుంటూ. 'రాయే' అని మాయింటి పక్క లచ్చమ్మని పిలుస్తే 'పీజిమ్మడా నీ కిదే పొయ్యి

రోడ్డుమీద నడిచేటప్పుడు అందరూ తమవంకే చూస్తున్నారని తమ తమ గుణగణాలకు అనుగుణమైన వన్నెలు చిన్నెలు ప్రదర్శిస్తారు యువకులు. అనుభవంతో కాని వాస్తవం తెలియదు. సన్మాన అభినందన సంతాప సభలలో ఏ బాపతు అయినా పరిస్థితి ఇందుకు భిన్నమైన దేమీకాదు. మహాకవి పుల్లయ్యకు ఈ సంగతి తెలియదు. లేకపోతే మృతి చెందే వారేనా ?

కాలంరా' అని అదే తిట్టు. తస్సాదియ్యా. ఎవరిని పిలుసుకొచ్చేది? ఇద్దరు ముష్టోళ్లను పిలుసుకొస్తే సరి—పైసలిత్తారు సభకాగనే రమ్మని. అదేస్టంటు చెయ్యాలి తస్సాదియ్యా !

• • •

సభ ప్రారంభించే సమయానికి అర్ధగంట గడిచినా పంతులు తప్ప అటు సభికులుగాని, ఇటు వక్తలుగాని ఎవరూ రాలేదు. వచ్చిన పంతులుకూడా ఒక పది హేను నిమిషాలలో మళ్లీవస్తానని బయటికి వెళ్ళాడు—భార్యబయట ఉందని మధ్యలో ఆగిన కందిపచ్చడి రుబ్బు పూర్తి చేయటానికి తక్షణం ఇంటికి రమ్మని కబురు వస్తే. డాక్టరుగారు కబురుపెట్టారు—"ఏదో ప్రమాదకరమైన ఆపరేషను చేస్తున్నా. వీలైనంతత్వరలో వస్తున్నా"నని. మునసబుగారన్నారు. "ఒక భూమి అమ్మకం తేల్చుతున్నా. ఈ లోపుగా సభ ప్రారంభించమని. మహా కార్యదర్శి ఎల్లయ్యగారు మహారుద్రుడైపోయాడు. ఏంచెయ్యలేక మహా చల్లబడిపోయాడు. ఏమీ తోచక మహా గందర గోళంలో పడిపోయాడు. మైక్‌తెచ్చినవాడిపై అరిచాడు: 'కాస్త సినిమా పాటలైనా పెట్టరా. జనం వస్తా'రని. 'చల్ మోహనరంగా, నీకునాకూ జోడు కలిసెనూ గదరా'—పాట మొదలు పెట్టగానే కాస్సేపటికి చిన్నపిల్లల సైన్యం సభాప్రాంగణంలోకి జొరపడింది. 'పిల్లలూ అల్లరి చేయకండే' అన్నారు మహాకార్యదర్శి ఎల్లయ్యగారు. 'మరే తాపీగా కూర్చోండి. తర్వాత మిఠాయిలు...' అన్నాడు

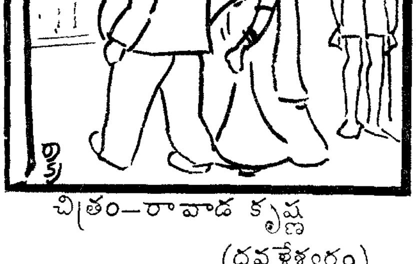

చిత్రం—రావాడ కృష్ణ
(ధవళేశ్వరం)

రహస్యంగా బంట్రోతు బలవంతయ్య—కార్యదర్శిగారు వినకుండా.

రైతుభూమయ్య తొంగిచూచాడు లోపలికి— 'బాబూ ఇక్కడ సినిమా కాని అవుతూందా' అని. సభ అంటూ అరిచారు ఎల్లయ్యగారు.

గబుక్కున నా లిక్కరుచుకుని 'రావోయి ఇది సంతాపసభ అంటూ' పిలిచారు.

భూమయ్యవచ్చి ఒక పొగాకుకాడ విప్పిచుట్టుకుంటూ ఒక మూల కూర్చున్నాడు.

బంట్రోతు బలవంతయ్య సత్రవుఅరుగు మీద కూర్చున్న ఇద్దరు సాధువులను లోపలికి తెచ్చాడు. రాగానే "జైసీతారాం" అన్నారు వారు. కార్యదర్శి ఎల్లయ్యగారు ఒక్కనిమిషం ఆశ్చర్యపోయినా ప్రాపంచిక చింతలేని పరమపవిత్రులు ఇద్దరు సభికుల జాబితాలో జేరడం కొంత శుభదాయకమే అనుకున్నాడు. 'కళ్యాణం నీకు' అని ఆశీర్వదించారు సాధువులు. 'కాదుస్వామీ! ఈ సంతాప సభ త్వరగా పూర్తయ్యేలా ఆశీర్వదించు' అనిలోపల అనుకున్నారు ఎల్లయ్యగారు.

సాధువుల ఆశీర్వవచన బలం కాబోలు. మరి ఇద్దరు—కోపిష్టి చెలమయ్య, పాపిష్టివెంకయ్య వచ్చారు సభకు. డాక్టరుగారు కంగారుగా మెడలో స్టెతస్కోపు తగిలించుకునే వచ్చేశారు. ఎటొచ్చీ మునసబుగారు రాలేదు—ఇంకా.

కార్యదర్శి

హమ్మయ్య. ఇప్పటికి సభలో జనం అందుకుంటున్నారు—చనిపోయేరోగి కి నాడి అందుకుంటున్నట్లు. మరి మునసబుగారు రాలేదే? ఆయన రాజకీయ వేత్త. ఆలస్యంగా వస్తాలే అంటే అసలు రానని అర్ధమా ! కావచ్చు. పంతులేడీ ?వాళ్ళ ఆవిడ హిడింబి. ఇంట్లో పచ్చడి చెయ్యకపోతే పంతుల్నే పచ్చడిచెయ్యగలదు. ఇంక సభకేంరానిస్తుందీ? ఇప్పటికే గంట ఆలస్యమవుతూంది. ఉన్నవాళ్ళతో సభ కానిద్దాం. మధ్యలో వస్తారు జనం ఇక్కడ ఉపన్యాసాలు చూసి.

• • •

కోపిష్టి చలమయ్య హాలులోంచి కేక వేస్తున్నాడు— 'ఏమయ్యోయి కార్యదర్శీ సభమొదలుపెట్టు' అంటూ. రైతు భూమయ్య చుట్ట ముట్టించాడు—'పొగత్రాగరాదు' అన్న బోర్డు తాను చదవలేడు కనక.

'ఏమయ్యా శ్రావణ భాద్రపదాల్లా ఇద్దరే వచ్చారే ఈ సభకు' అన్నారు కార్యవర్గంలోని ఒక కుర్రకారు సభ్యుడు (ప క్కకుపిల్చి) కార్య

దర్శితో.

ఎల్లయ్యగారికి ఎక్కడలేని కోపంవచ్చి తక్షణం సభాప్రాంగణంలోకి దూరాడు — 'ఎల్లాగైనా ఈ వేళ సభ జరుగుతుందని, తక్షణం జరగాలని'—అంటూ మైకు ముందు నిలుచున్నారు. ఇంకా 'చల్ మోహనరంగా' అంటూ పాటనడుస్తూంది.

'మీరు పాడుతున్నారా సార్' అన్నాడు ఒక ప్రేక్షకుడు. పెదిమలు కోపంతో బిగించారు ఎల్లయ్యగారు.

'మహాశయులారా' అన్నాడు...

'మహాపాపలారా అనకూడదూ?

ఇక్కడజనం ఎవరూ లేందే?' అన్నాడు కోపిష్టి చెలమయ్య.

'ఈ నాడు ఈ సభకు శ్రీ'-అనిపేరు తెలియక 'ఆసాధువుగారిని అధ్యక్షత వహించవలసిందని కోరుతున్నా' అన్నారు ఎల్లయ్యగారు.

'జై సీతారాం' అంటూ ఆయన వచ్చి కుర్చీలో ఆసీనుడయ్యాడు.

'ఈసభలో డాక్టరుగారు, చలమయ్యగారు, పంతులుగారు మాట్లాడుతారు. పంతులుగారింకా రాలేదు' అన్నాడు కార్యదర్శి.

'వచ్చేసయ్యాయి' అంటూ గుమ్మంలోంచి కేకపెట్టాడు పంతులు—కాస్తకంది పచ్చడి దవడలో పెట్టుకుని లాలాజలం మింగుతూ.

'అయితే ఇది ఏం సభ?' అన్నారు సాధువు గారు ఏమీ తెలియక పోవడం వల్ల.

'సంతాపసభ' అన్నారు కార్యదర్శి మర్యాదగా.

'ఏం సంతాపసభ' అన్నారు సాధువు చిదానందంగా.

'నా సంతాపసభ' అని కోపంగా అనబోయి సర్దుకుని 'మహాకవి పుల్లయ్యగారు మరణించారు. అందుకు' అన్నాడు కార్యదర్శి నవ్వుతూ.

సాధువుగారు మరణాల గురించి వేదాంత ధోరణిలో గంభీరంగా తొలిపలుకులు ప్రవచిస్తున్నారు.

1 వ ప్రేక్షకుడు

దీనమ్మ కడుపుకాల. ఇంట్లో ఒకటేరంధి. రోజూ సణగడమే. ఆ వ్యాపారంలో ఒక వెయ్యి పోయిందేఅనుకో. వడ్డాణం అమ్మి తెచ్చేనే అనుకో. ఆమాత్రం మొగుడనే గౌరవం ఉండొద్దూ? ఊరంతా యాగీచేస్తుంది—వ్యాపారంలో నష్టం వచ్చిందని. దీన్ని ఒదిలేసి ఆ సాధువుగారిలా మారిపోయినా బాగుండేది. ఆహాహ్! ఏం మాట్లాడుతున్నాడు! మరణమనేది మనందరికీ ఉంటుందట. ఏమి సత్యం, ఎంతచక్కగా చెప్పాడు. ఆ మరణమేదో దానికి వచ్చినా పోయె. పీడ విరగడమయ్యేది. ఏకన్నెపడుచునో మళ్లీ పెళ్ళిచేసుక్కూర్చుంటే.....దానికి ఈ వ్యాపారం గొడువలు తెలియవుగా! నోరుమూసుక్కూర్చునేది.

చలమయ్య

ఈ సాధువుగారి కాషాయరంగు మంచి పాకానబడిందే. ఇటువంటి గుడ్డ మా విధవ చెల్లెలికి తెస్తే బాగుంటుంది. ఎక్కడ దొరుకుతుందో అడగాలి ఈయన్ను సభ అయ్యాక. అయినా సాధువులు సాహిత్యవేత్తల గురించి మాట్లాడటమేమిటి? పుల్లయ్యగురించి ఒక్క ముక్కఅయినా చెప్పడే! బదరీయాత్ర గురించి మాట్లాడుతాడు. అసలు పుల్లయ్య ఎవరో తెలిసేడుస్తేగా?

2 వ ప్రేక్షకుడు

జానకి కాషాయరంగు చీర కట్టుకుంటే ఎంతఅందంగాఉంటుందో!దాని శిరోజాలు సాధువుగారి గెడ్డం నలుపునమించి మిసమిసలాడుతున్నాయి. ఈయన ముఖంలో ప్రశాంతతే ఒక్కొక్కసారి ఆమెలోనూ కనిపిస్తుంది.ఈ సంక్రాంతి సెలవులవగానే, తక్షణం పట్నం వెళ్ళాక పెళ్ళి సంగతి తేల్చెయ్యాలి. జానకీ ఈ సాధువుగారిని చూస్తూంటే నువ్వే జ్ఞప్తికి వస్తున్నావు. ఇంక ఈ ఉపన్యాసం ఏం వినిపిస్తుంది నాకు. . . .

సభికులలో ఒక స్త్రీ

అప్పుడే ఎనిమిది గంట లయిందే. ఇంటికి వారు వచ్చేస్తారు కాబోలు. తాళం చెవి ప్రక్కయింటావిడకు యిచ్చి వచ్చాను. అదొక దొంగ కిలాడీ. ఒక్క నిమిషంలో మనిషి ఎదురుగా ఉండగానే తలలు మార్చేస్తుంది. ఇంకెవరూ లేకపోతే చెప్పాలా? ఆయనో బోళా శంకరుడు. పకపక నవ్వడం తప్పితే ఏమీ తెలియదు. నా ఖర్మ. ఆయనతో ఎంతకాలం కాపురం చెయ్యాలో కాని. ఏమిటీ ఈ సాధువు ఉపన్యాసం. ఊరికే సాగుతూంది?

రైతుభూమయ్య

ఏటయ్యా ఏటి మాట్లాడుతున్నాడు ఆ సాధువు గారు? ఏదో వేదాంతం సెబుతాడేటి, ఏద్నైనా రెండుశోకాలుతీయక. అసలు ఏ ఊరోడు యీాయన. దొంగకోళ్ళ కొట్టేరకంలా ఉన్నాడే! అమ్మో వీళ్లను నమ్మడానికి వీల్లేదు. మా మనమరాలు బంగారు గాజులు ఆ మధ్య ఇలాంటి సాధువే దొంగిలించుకు పోయాడు. ఓరి ఈడికేసి అదీ పనిగా సూస్తో కూకుంటే యీ సుట్టారి పోయిందే.

చలమయ్య

ఏడిసినట్టుగానే ఉంది అధ్యక్షుడి గారి సంతాప ఉపన్యాసం. పోయి కాస్త అరుగుమీద పేకాడితే నాలుగు డబ్బులు దొరికేవిగా! పైగా ఇక్కడ మాట్లాడాలిట. మాట్లాడతా. జన్మలో ఇటువంటి సభ ఇంక జరగకుండా మాట్లాడతా. ఈ చలమయ్య తడాఖా చూపుతా. ఆపడేం ఉపన్యాసం, ఈ సాధువుగారూ. 'ఏమండోయి కార్యదర్శిగారూ, ఎంత టైమిచ్చారు అధ్యక్షుడు గారికి? కాస్త మేము కూడా మాట్లాడాలిగా. చెప్పండి ఆపమని. నన్ను ఆగమనడం కాదయ్యా! ఆయన వాక్ప్రవాహం ఆపమను. ఊళ్ళోవాళ్లం ముందు మాట్లాడాలిగా? అదిపోయి ఎవరో *ఊరుకు సంబంధించని మనిషిచేత ముందు* మాట్లాడించటమేమిటి!

> *మాటకు ఎప్పుడూ చేతను మించిన సాహసం ఉంది.*
>
> —స్కిల్లర్

* * *

సాధువు అధ్యక్షులు తమ ఉపన్యాసం ముగించారు. లావైన డాక్టరు గారు ఆయాసంగా సంతాపకరంగా లేచారు. 'ఈ గ్రామములో నా చేతి మీదుగా చనిపోయిన వారిలో పుల్లయ్యగారు 111వ వారు. సాధారణంగా నా వైద్యంతో ఎవరూ చావరు. చస్తే మరి బ్రతుకరు....' ఆయన ఉపన్యాసం సాగుతూంది.

1 వ ప్రేక్షకుడు

ఓరి! యీ సంగతి తెలియదే నాకు. ఇంత కాలం ఆ ఆయుర్వేదం భిషగ్రత్న గారి మందులు యిప్పిస్తున్నాను ఆ విడకు. నీ చేత మందిప్పిస్తే దాని నోటికి పక్షవాతమైనా వచ్చేదేమో—సంతోషించేవాడిని....

చలమయ్య

చెప్పునాయనా శ్రీరంగనీతులు. ఎంతమంది దగ్గర డబ్బు దోచావో! రంగు నీళ్లకు రూపాయి—ఇంజెక్షనుకు అయిదు— ఆపరేషనుకు అరవై— ఈ ఊరు డబ్బంతా నీ కడుపులోకే పోయింది. డబ్బివ్వలేని వాడిని చంపుతావు. డబ్బిచ్చేవాణ్ణి కొంతకాలం బ్రతికిస్తావు—నీ ఫీజుకోసం. నువ్వు సభలదాకా వచ్చావూ! ఏల? పంచాయతీ ప్రెసిడెంటు అవాలని ఎత్తువేస్తున్నావా నాయనా! నీ సంగతి చెబుతా మునసబుతో. నీకు ఎలక్షనులో ఉప్పునీళ్ళు కూడా దొరక్కుండా చెయ్యకపోతే— నా పేరు చలమయ్యే కాదు. కాసుకో.

2 వ ప్రేక్షకుడు

జానకి తండ్రి ఇలాగే ఉంటాడేమో! ఇంత డబ్బున్నవాడయి, జానకి ఒకర్తే కూతురవుతే, చక్కగా ఇల్లరికమే ఉండచ్చు మనం. నన్ను తప్పక డాక్టరీ చదువమంటారు మామగారు. అప్పుడు మనమూ ఇలాగ సభల్లో... కాని సంతాప సభల్లో మాట్లాడకూడదు.

సభికులలో ఒక స్త్రీ

ఈ డాక్టరుగారి భార్య ఉత్తి పీనాసిట. ముష్టివాడికి అన్నం మెతుకులైనా విసరదట. ఈయన బాగా డబ్బు పోగు చెయ్యటం, ఆవిడ బ్యాంకులో వెయ్యటం. మొగుడంటే ఇలాఉండాలి. మా ఆయన ఉన్నాడు—తెచ్చిన డబ్బు ఏమయింది

అండీ అంటే తెల్ల మొహం వేస్తాడు. దారిలో ఎవరు కనిపిస్తే వారికి దానమే. అందరికీ ఆ పువ్వుల పూజ లభించొద్దూ! అరేరే పోతా ఇంటికి. ఈ పాటికి ఆయన యింటికి వచ్చి ప్రక్కింటి ఆవిడతో సభచేసి కూర్చోగలరు.

భూమయ్య

ఏటయ్యా ఈ డాక్టరు పేలుతాడు! మందేనా సరిగా యివ్వలేని యీడు మాటేం సెప్పగలడు? రంగుపీళ్ల పేరుతో అంతా దొంగ సొమ్ము చేసుకుంటున్నాడు. ఆ స్టెతస్కోపు రబ్బరు తీసి నా సుట్టకు తోడుగా చేసుకొంటే బాగుంటుంది.

* * *

డాక్టరుగారు మాట్లాడి వీరసంగా వాలి, జేబులోని ఒక మాత్ర మింగి, మంచినీళ్లు త్రాగి కూర్చున్నారు.

పంతులుగారు లేచారు మాట్లాడడానికి. ఆయన లేవగానే ఓ చిన్న జ్ఞాపకం వచ్చి నవ్వుకున్నారు —'మీరు యిచ్చిన కందిపచ్చడి చాలా రుచిగా ఉందండీ'—అన్న భార్యా మణి మాట జ్ఞాపకం వచ్చి, మందహాసంచేసి, గబుక్కున సంతాపసభ ఇది అని గుర్తుకు వచ్చి విచారంగా ముఖం పెట్టి ఉపన్యాసం మొదలు పెట్టారు. 'పుల్లయ్యగారి మరణంతో ఈ సమాజం కందిపచ్చడిలేని భోజనంలా తయారయింది. ఆయన కవితలో కందిపచ్చడిలోని కమ్మదనం అంతా ఉంది. ఆయన ముఖవర్చస్సు కందిపచ్చడి వర్చస్సు. కాని, ఆయన జీవితంలో కష్టాలు చూస్తూంటే, కందిపప్పు రుబ్బుతున్నప్పుడు కలిగేటంత బాధ కలుగుతూంది—' అంటూంటే చలమయ్యగారు అరిచారు—'ఏమయ్యా నువ్వు కందిపచ్చడి తప్ప జీవితంలో ఇంకేమీ తినలేదూ!'—అంటూ.

కార్యదర్శి 'నిశ్శబ్దం' అన్నారు— కొంచెం గర్వంగా, సభ సాగిపోతూందన్న సంతోషంతో.

సాధువు

భగవాన్! ఈ సంతాప సభకు అధ్యక్షత వహించడం నీ ఇచ్ఛకదూ! సినీమా టిక్కెట్టు క్యూలో నిలుచున్న లావుపాటిఆయన జేబుకాళీచేసినప్పుడు-శై పెమ్సులేకుండా మత్తు పానీయాలు దేశంలో ప్రవహింపచేసినప్పుడు—టాక్సీ డ్రైవ్‌చేస్తూ మనిషిమీద పెట్టగా ఆతడు మరణించినపుడు—లభించిన శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానం వదిలాక, ఇంటిదగ్గర గయ్యాళి భార్య గుర్తు పట్టక పోగా జీవితం మీద విరక్తి గలిగి యీ అవతారం దాల్చానే—ఎక్కడ ఎప్పుడు వేన్నాళ్ల ఋణమో! ఈ కార్యదర్శి కాస్త కాఫీనీళ్లన్నా పొయ్యడేం చెప్మా? సంతాప సభ పేరు చెప్పి విరాళాలు ఎంత వసూలుచేశాడో? అందులో అయిదవ వంతైనా నాకు విరాళ మిచ్చితే రెండు రోజులు భోజనం హాయిగా గడిచేదిగా? నా తోటి సాధువు

సంతాప సభ

మూలజోగుతున్నాడే—పాపం ఆయాసం మత్తు కాదు. ఆకలి, నీరసంమీద మత్తు. పడుకోనా? తెల్లారిపోతూంది. పంతులుగారి కందిపచ్చడి మాట వింటూంటే, పది దినాల ఆకలి పెల్లుబికి వస్తూంది. జై సీతారాం! ఏమి ఇచ్ఛరా నీది!

కార్యదర్శి

పంతులుగారు ఏమి మాట్లాడినా పరిహాసంగానే ఉంటుంది. అసలు ఆయన స్వరూపమే అటువంటిది. కుంటికాలూ, బిళ్లగోచీ, నెత్తిమీద కోడిపుంజులా నిలుచునే రెండు వెంట్రుకలు. ఎటు చూశాడో తెలియని మెల్లకళ్లు—ఈ ఊళ్లో ఉండవలసిన వాడు. డాక్టరుగారు కుర్చీలో కూర్చోలేకపోతున్నారే. నల్లులు పట్టాయేమిటి చెప్మా! కావచ్చు. నన్నూ కుడుతున్నాయి. మరి ఈ హాలు కుర్చీలు తాతలనాటివి కదా! పవిత్రమైన వాటికి నల్లులు పట్టడం సహజం. అసలు ఈ సాధువు ఎవరో? వీడు డిటెక్టివ్ రహస్యంలా ఉన్నాడు. పలకరిస్తే ఏం గొడవో? సభ కాగానే మాట్లాడకుండా సాగనంపాలి. లేదా ఏదైనా సన్మానం చెయ్యమనగలడు. పంతులుగారి ఉపన్యాసం అయిపోయిందే! చలమయ్యగారు మాట్లాడుతారు. కానీ, పీడిపిగ తరగా. అలా కోపంతో చిందులు త్రొక్కుతా డెందుకూ? ఎవరిమీద ఈ ఆగ్రహం! అసలు యీ సంతాప సభలో కొంచెం కోపం తగ్గించుకోవద్దూ!

చలమయ్యా అరిచాడు ఉపన్యాసంలో:—

అసలు ఈ సన్యాసులు, సాధువులు సంతాప సభలకు అధ్యక్షత వహించడమేమిటి? అర్థం లేకుండా? ఈ కార్యదర్శికైనా బుద్ధి ఉండొద్దూ?

సాధువు ఎగిరాడు కోపంతో—'అసలు సన్యాసులు అధ్యక్షత వహించినపుడు కోపిష్టి మనుష్యులు మీరు మాట్లాడ్డం ఏమిటి? అర్థంలేదు. ఇక మీరు మీ ఉపన్యాసం ఆపండి' — అన్నారు అధ్యక్షులు.

'నేను ఆపను. నువ్వేంచేస్తావు'—ఠీవిగా నిలుచున్నాడు చలమయ్య.

'నేను బెల్లుకొడతాను' అన్నాడు సాధువు అధ్యక్షుడు.

'కొట్టుకో. బంట్రోతు బలవంతయ్య వచ్చి నిన్ను గెంటేస్తాడు—' సవాలు చేశాడు చలమయ్య.

'ఏమండోయి! కాస్సేపు శాంతి!'—గోలగా అరిచాడు కార్యదర్శి.

> హృదయం ఉన్నవానికి మాత్రమే వాగ్ధాటి అబ్బుతుంది.
>
> —క్వింటిలియన్

'ఆయన్ను కొంచెం నోరు సంబాళించుకోమనండి'— అన్నారు అధ్యక్షులు సాధువుగారు.

'ఓరి! నీకింత పొగరా? నన్ను అలా అంటావా?' అంటూ జేబులోని పేకముక్కలు బాణవర్షంలా కురిపించాడు సాధువుమీద చలమయ్య.

'నీ పని పడతా'—అంటూ సాధువు కోపంగా చేతిలోని కర్ర కమండలం చలమయ్య మీదకు విసిరాడు—ఆటంబాంబులా.

'అరెరే ! ఫస్టుఎయిడ్‌బాక్సు తేలేదే'—అనుకున్నారు డాక్టరుగారు.

పంతులుగారు బ్రతికుంటే బలుసాకుకూర కందిపచ్చడితో భోంచెయ్యవచ్చని ఆ గందరగోళం లోంచి జారుకున్నారు.

సాధువు, చలమయ్య కలియబడ్డారు కచ్చాలు బిగించి.

'శాంతి, శాంతి' అని అరిచాడు కార్యదర్శి మూడో సంగ్రమానికి విత్తులు చల్లబడుతున్నాయన్న భయంతో. కార్యదర్శి కేకలకు ఆవీధి పోలీసు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. అసలు అధ్యక్షత వహించవలసిన మునసబుగారు భూమి అమ్మకం వ్యవహారం ముగించుకు వచ్చారు. పోతున్న ప్రేక్షకుల నుద్దేశించి 'సభ అయిపోయిందా' అన్నారు.

కార్యదర్శిని పిలిచారు కాని, ఆ కొట్లాటలో బాధపడుతున్న కార్యదర్శికి ఆమాటలు వినబడలేదు.

చలమయ్య పేకముక్కలు చిరిగి ముక్కలయ్యాయి. సాధువు కర్ర కమండలం చెక్కలయి ఊరుకుంది. చలమయ్య గాయానికి కట్టు కడతానని డాక్టరుగారు తీసుకుపోయారు.

తోడిసాధువు అధ్యక్ష సాధువును లాక్కుపోయాడు సత్రంలోకి.

మునసబుగారు ఒంటరిగా ఎదురుగా నిలుచున్న కార్యదర్శిని ప్రశ్నించారు—'ఏమయింది సభలో' అని. సంతాప సూచకంగా కార్యదర్శి ఎల్లయ్యగారు కుర్చీలో కూలబడ్డారు—చేతులునెత్తిన పెట్టుకొని.

నెత్తిమీద చెమట బిందువుల తడితగిలింది కార్యదర్శిగారికి—కాని ఒక్క శిరోజంకూడా లేదని తట్టింది. అప్పటికే గుర్తించారు కార్యదర్శి—ఒక్కొక్క సభకు ఒక్కొక్క వెంట్రుక రాలిపోయింది కాబోలు అని.

మునసబుగారు మూల్గుతూ వెళ్ళిపోయారు కార్యదర్శిని వదిలి, పనుందంటూ.

కార్యదర్శి ఎల్లయ్యగారు బంట్రోతు బలవంతయ్యను హాలు తలుపులు మూయమని సంతాపంతో సాగిపోయారు ఇంటికి.

ఇంటికి రాగానే కార్యదర్శికి ఒక విచిత్రమైన వార్త అందింది—మహాకవి పుల్లయ్యగారి మహాకాయం శ్మశానందాకా వెళ్ళాక ఊపిరి పీల్చుకో సాగిందని; తిరిగి ఏడుకట్లు విప్పుకుని ఇంటికి వచ్చి కోలుకుంటున్నారని. ★